Maria Cabrera i Callís - Grupa prevoditelja

Stih što te sustiže

Krivnja ili fiziologija srca

To što ne znaš okrenuti stranicu prošlosti, ženo,

što ti se prašina prošlosti taloži pod noktima,

u obliku bijelih mjesečina,

slomljena ženo,

ne znam duguješ li to Proustu kojega nikada nisi čitala,

ili agoniji knjiga, stihu što te sustiže,

nedozrelosti voća ili neprestanoj kiši koja u tebi živi.
To što ti se sjećanja sabijaju u grumenje, ženo,

i što ti stihovi nadiru poput biljnoga soka,

poput štakora što čuče u tami kuhinje,

poput pješčane oluje u oku pjesme

ili noćnog napada slogova što ti kradu san,

ženo troma,

ženo sama,

eISSN 1847-7755; doi: 10.15291/sic/1.8.cptw.2

stihu plameni,

gušterico,

prisojna ženo

i ženo osojna,

ne znam duguješ li to Freudu kojega nikada nisi razumjela,

hladnoći mramora, tuzi olovke

ili jeku svojih žila.
A sistola ti govori o krivnji,

a dijastola ti kaže genetska je,

a srčani zalisci,

uvijek,

uvijek,

uzdišu siroti.

Došao si mi u susret…

A ti si mi došao u susret rtnoga pogleda

i dičnih suznjača,

antičke glave,

titanska ti gordost u žilama,

s punskim ratovima što još biju,

s udarcem sulice iz tisuća već izgubljenih bitaka,

mač iz toka rijeke što uzbrdo se penje,

i s rukama zaljubljenim,

desnom u homerske legende

a lijevom u vlakove što mi prelaze kontinente po leđima,
džepa puna kositrenih tajni i obećanja silicijskih noći,

s vapnenim studencem i svom tom drogom

što nas je predugo vezivala za luku ovoga grčkog grada,

s jabukama uvelim na laganoj vatri ljubavi,

s ljubavlju grijanom na jakoj vatri žeđi,

s lukavim očima gušterica,

s dubokim snom španjolskih zabiti,

sa sedam karata u rukavu oniričnа patuljka,

i šarenom napravom za čitanje zvijezda.
Zbog mene, samo si zbog mene došao,

a za tobom se poput neobične sjene na zemlje spuštala večer.

Apocalypse now

gori trojo

ja sam grammont što žigicom potpaljuje ti foneme jedan za drugim

gori trojo

ja sam finska u jeku polarne svjetlosti

gori trojo

ove noći bog se i zvijezde zaljubljuju

gori trojo

ja sam zadnji vagon na transsibirskoj pruzi

gori trojo

ja sam sssr ja sam izgubljeni bodež europe

gori trojo

ja sam besteżinski vulkan što plazi ti uz kičmu

gori trojo

ja sam pobuna kontinenata što prilaze ti i odlaze

gori trojo

ja sam samo jedna riječ samo žamor samo žarulja bez žara

gori trojo

ove noći ne spava ni mačje oko ne spava ni tama

gori trojo

ove noći čut ćeš konje čut ćeš galop čut ćeš pjesmu

gori trojo

gori sva

Pjesan lagana i ravna

i daleko i blizu tvoja mi kuća

i jesam i nisam za tebe ja znala

i kišim i ne kišim: krupa je pala!

i jesam i nisam na pjesmu ja stala
i jesam i nisam što ribi je drača

i bura što ljetinu jest i nî krala

i jesam i nisam grub pogled ti dala

i mukla tišina i riječ svaka mala
i jesam i nisam i za se ja ne znam

i brže od spida i dalje ja hitam

i šutim ko riba dok želju svu gutam

i ti je zatomi baš ko da si mrtav

i dom jest i nije gdje vide ti oči

i mogu i ne moram u brda poći

i zbrkano sve je: i bozi i noći

i znaš da ko spid sam, što jedva da koči
i jesam i nisam u kuhinji mužar

i kruha i vina i nek fešta krene

i čim pogled svrnem već izbije požar

i šuti već jednom i bježi od mene
i jesam i nisam ja stazica krta

i jesam i nisam vjetar iz gora

i popni se sa mnom do zadnjega vrha

i penji se sa mnom dok ne pukne zora

Aforizmi

otisci apatije

na kolaču

Sjedili smo na kamenoj klupi šivajući pretpostavke: sad lančić istina sad lančić laži, mogućnost da se međusobno razumijemo i euharistijsku tajnu puti što je tvoja kad mi se udaljuješ. To nam je postalo pukim pitanjem perspektive, bol. Kretali smo se oprezno kao ptica dvojbe, motrilo nas je općinjavajuće oko samostrela. Više nismo shvaćali, samo smo ponavljali imena geparda, isijavanja brazgotine srčanih klijetki i dosadni krmelj glagola: istančani šav kože što nas dijeli od kamenja.

Prožvakali smo gustu tišinu poput sjećanja na jutarnju maglu djetinjstva; odlazio si polako poput stada ovaca u smjeru vode i postao si šuma. Od tolike šutnje naučili smo govoriti ludilom praznine, i smisao nam je postao puka školska navada: ljubaznost ruku, s vremena na vrijeme, da bi se prebrisala divljačnost rase. Tako nestaje vrsta, vid naše janjeće ljubavi.

iskvarili smo čak i zrak

i sad sve odiše po tužnom poroku

Bila je to grčevita borba da se zaustave strojevi, da se razumijemo, govor kosilica i amfora teška trbuhu što preko oka nam usisava svu svjetlost stoljeća: krstili smo je kao slobodu. Potom smo se zakotrljali bijesni godinama, zgrabili smo se tako da su nam se prsti međusobno usjekli pod rebra, ali otajstvo zvijeri nas je ščepalo i mi smo vrisnuli toliko jako da je sve oko nas zapjevalo tankim glasom, a mi oglušismo. A to bje jer sam u ušima grijala jaje: milovala sam ga ustrajno u kosi prstima plahima od ljubavi, ali nam se sasušilo poput djece u ratu, i konačno, od tolikoga dodirivanja usahnulo.

i ta patnja

poput

rastvorenog šipka

poput

izvađenih mu rubina

Psalam i parabola razvratne uspomene

oče moj koji više nisi tu,

oče moj kojeg sam nekoć možda rastreseno voljela,

oče moj koji si bezvoljno hodao ulicama mjesta,

oče moj koji si me nekoć možda rastreseno volio,

zbog krvi što nam je odlučno tekla žilama,

zbog crta tvoga lica što mi se gube,

poput krika koji guši moje grudi,

oče moj!,

zbog ožiljka što ti je išao cijelim trbuhom,

oče moj!,

zbog tajnog mirisa luka na majčinim prstima,

zbog blijedih popodneva u kuhinji,

oče moj!,

zbog mutnih večernjih glasova,

zbog krikova i plača i terasa u ratu,

oče moj!,

zbog mirisa benzina na tvojoj odjeći po povratku s posla, oče moj,

zbog snova možda tvojih što cure u sudoper, oče moj,

zbog braće moje iscurile u sudoperu,

oh oče moj!,

da povratim uspomenu, uspomenu na oca i sina,

uspomenu, staru mačku,

uspomenu, oh oče moj!,

nit koja me veže uz tvoje ime, uz tvoje ruke, uz tvoju okruglu lubanju,

uz tvoj smijeh koji nisam voljela,

uz trbuh obilježen ožiljkom sudbine,

oče moj!,

da nikad više ne spalim svoju uspomenu, oče moj,

i da je nikad više iznenada ne nađem (pronađem?),

prerušenu u raščupanu ženu u kabanici i u plaču

na nekom vjetrovitom uglu manhattana

kad sam samo htjela brati koromač s onu stranu crvenog mosta,

oh oče moj!,

oče moj, da pronađem sve uspomene, oče moj!

da pronađem netaknute svoje kazne kao sedmogodišnje djevojčice,

da pronađem netaknut koromač i crvene makove

– kokot, kokoš ili pilić, oče moj? –,

da pronađem tvoju i svoju povijest sljubljene i u ljubavi, oče moj,

kao što nikad nisu bile,

kao što nikad neće biti, sada,

oh oče moj,

oče moj koji više nisi tu.

Prirodna sklonost

Za mene je najprirodnije, oborena

Sylvia Plath
i blaga sklonost grijehu...

Miquel Bauça
Vjetar povija stabla

Ko žeđ što goni ljude.

Mramori mnogog šanka

barova Barcelone

podnose tu težinu:

težinu mnogih ljudi

nagnanih jakom žudnjom

i svu težinu vjetra

što vani ulicama

tjera šarke da škripe

a akacije češlja

i ispod avenija

kroz odvodne kanale

štakore izaziva.

Gorka naranča

Sve je počelo s par raspršenih kapljica, s onim ne što si mi kazao iz kuhinje i što sam pomiješala sa šumom nepotpuno zavrnute slavine. Ni ovaj tjedan, i slavina što je svakim danom sve više propuštala i šum vode po prljavim tanjurima, koji kao da ih je pomalo ranjavao, s tim ponosnim plank po bespomoćnom posuđu, a ja zabrinuta. Jer bijah naivna, ja, požurih je do kraja zavrnuti, a da staviš novu gumicu možda bi se popravilo, ne bi trebalo više misliti, a moji prsti, maleni, pomalo hladni, a pomalo nesigurni, odvrnuvši ventil, brižljivo slažući dijelove, čisteći, skini tu prljavštinu, sitničavi nokti grebli su uporno, stavi tu novu gumicu, besprijekorne bjeline, stara je već dugo stara i predugo već cvili. Kuhinja je bila čista, kao uvijek, i ja sam promatrala dovršeni posao smirena dok sam krpom brisala ruke: sve će biti u redu, dobro si to uradila, predano. Spuštala se večer a ti, iz daleka, prislonio si mi cijev tišine na uho: drž, slušaj. Vidiš da se ništa ne čuje? Ali ja sam ga čula, nikad jačeg. Doista nema nikakva zvuka?, pitala sam ga, a ti odlučno da ne s mrvicu bijesa, samo mrvu, s prolaznim bljeskom u očima kao što zasja voda u kaplji na kraju slavine. A ja ponizna, ponizna, pomalo otupjela, jer mi je oduvijek bilo teško shvatiti stvari budući da se nikad nije javila prava stvar za riječ koja mi izbija: odmah se javljaju riječi i ne vidim ništa osim riječi i pejzaž me omamljuje, kao da pušem balon i više balona riječi i helij mi udara u glavu. I pošto si bistar, i iz daljine, odlučnom kretnjom ruku naredio si mi tišinu, vjerovala sam ti i govorila sam si da je sve to u mojoj glavi, da je šum iz moga umišljaja. Nesavladiv. Loša ženo. Lažljivice, lažljivice, lažljivice, triput lažljivice što te čini gorkom narančom, rekla sam si. Bijesno sam si gurala štapić u uši: šuti, glavo moja, šuti jer si pokvarena i pitanja tvore šum, a šum stvara muku.

Bukolike

algerski koliko je moguće

šačica pastira oplakujući sve naše okol-

nosti

dvije pastirice buncajući svu aluminozu na-

ših stoljeća
ubrzani san kiselih limuna

i ti:
mornarčić iz puste zemlje

– bijesna zemlja sadnica korijena sasušeno deblo –

mornar si od tisuću žalosti

– roj strahova oštar ubod osveta pčela –
i neki bog uvijek visi s još

napetije žice:
modrica posred srca i vrlo crni as

iz džepa:

svi deliriji bijeloga kako

pršte!
do uzglavlja mojih jada penju se uvijek tri deve pu-

nih goba

– tek jedna svićica što pobuđuje mno-

ge sumnje –
čineći najravniju lajnu do vrata ovog ju-

tra

– tu je kogul što se kotrlja ulicom

maeštrala –
pobješnjele kockice plešu najokrutniju tarantelu tvojih prstiju:

tarantula tvojih prstiju i otvoreni krikovi sard-

ske mjeseca
mjesec mjesečetina vršcima prstiju grčevito pleše

smijući se vrlo debeo dok ti odnosi život padom

karata:
zatvoreni plod nijeme bisage i svi krikovi

pastirice
mlinareva ruka hvata tijesak

– ova isušena ljubav i sav sok maslina –

zvonce ušutkujući sve strahove ove sibilinske zemlje

– ova ljubav žito i ova ljubav laž –
sama pastirica izvikujući sva sfingina imena

i ova električna pjesmica što se ubr-

zava:
– ova ljubav bala i tvoja balina od fjere –

Bio sam dječak

Bje neki dječak. Bio sam dječak. Iznutra rastoh, ko korijen neki. Potekla krv je, i tu krv nosim što žilom kola, nalazi pute: primijetio sam, a njištila je, sretan sam bio. I shvatila si i došla si da mi ponudiš stolice, kolibu s ogrjevom i pozlaćenu uljudbu. Bilo je doba poslovica bršljana, cvjetovi mi plove po leđima, srce mi galopira po slabinama. Našla si pute, zelene blage ili safirne: mora planina. Naučili smo, gledala si me do srži kosti, i rekla si mi. Ali takav sam: stupolik sam, ali se varam, od cementa a padam, leđima okrenut moru, čineći eliksir slađim od kukute. Zatim mi je na lijevom laktu narastao grad, pogrešna kultura i trinaest bolesti. Grebao sam jako noktima, ali više nije bilo vremena: bila je noć i bilo je najtvrđe č u riječi izdajnički. Postao sam klasom, a iz zrna su mi nicale lude geometrije. Bilo je zatim da umirahu svi ti kunići: držah toplinu trbuha kunića u rukama, treptavu toplinu, a onda ništa. I sad na prstima imam tisuću pjega i tisuću vjerskih bolesti koje imaju osjet kukca i noću kopuliraju. Iznutra rastu. Imaju moje spolovilo, žele moje oči. Penju se morem leđa, prelaze sjenoviti kontinent lica i osvajaju mi trepavice. I uskoro, kad ostanem bez krvi, a ti si spalio sve borove, kad me učine vjetrom samo da rastvorim naše planine, već će ih zauzeti. Bit ću lišaj, suhi kukac i zaleđen blistajući u rijetkoj gemi: i već se neću vidjeti, a ti ćeš me vidjeti unutra.

Velika rođendanska proslava

Kad sam se rodila

pronašli su mi

drveni koferić

u ustima.
– Umorne majčine oči kroz prozor bolnice pratile su tamo potpunu ravnodušnost nebeskog obzorja što su ga galebovi proždrli. –

Žena poput mene

sama u hotelskoj sobi

kao u nevremenu.
– Da riječi nisu laž

govorila bih samo riječi. –

Voljela bih izlijegati klauzure,

odlikovati se intimnim riktusom

potpunim, savršenim, tihim

poput zijeva redovnice.

Prošle su mnoge godine

nikad nisam zatvorila oči ni prozor

čekam jaganjca ili pismo,

čekam noćni cvijet bijesa,

čekam slatko glupavu flautu ljubavi.

Pjesma svakodnevnih dana

sutra proljeće ide

sutra tri oceana

sutra more planine

sutra zima je sama

doć ću a put se penje

doć ću, ti nećeš bit'

bit će tu šaka slova

izreći ih nećeš znat'

doć ću s abecedom

nećeš primijetit' nju

ja bit ću stado koza

gazeći strmi put

sutra zaprta vrata

sutra prljave plahte

doć ću s dugačkom sjenom

doć ću, nećeš bit' tu

sutra idem iz kuće

sutra pakao plamti

sutra bit ću zora

okrećem se a gdje si?

sutra beštija rijetka

a ja sam tijelom tu

sutra grobne tišine

sutra mali baš ništa

sutra ćemo čavrljati

pijući od pet do šest

sutra bit ćemo važni

sutra od pet do šest

sutra ćeš bit sjećanje

sutra će jučer bit

i između mojih slika

uspomena jednog nema

prolazim pogledom

rubom portreta tvog

sutra idemo na zrak

sutra mali baš ništa

sutra će biti zora

a mi smo tijelom tu

a na uličnom uglu

zatvoren svaki bar

sutra ćeš biti džungla

a ja očnjak usijan

sutra ti sav od grana

a srce mi od zuba

ni ljubavi ni mržnje

sutra te više nema

a dolje na uglu

mete se ulica

Ništa se zbilo nije

ništa se zbilo nije:

samo nalet vjetra što raznosi papire

– knjiga poput rastvorena trbuha usred klaustra –

a moji prsti pristajući na vjetrov hir

a moji prsti rastreseno lupkajući po drvu.
ništa se zbilo nije:

samo rasparani krik u zoru

neprijatna činjenica

prasak snijega na vrhu jezika

ljubav lapsus linguae

ljubav litica u cvatu

glad princeze u pričama mog oca

tvoje ime kao sjena divovske katedrale

moje ime pašnjak vrlo crnih janjaca

ana karenjina i vlakovi točno u vrijeme promjene kolosijeka

mahnitost po stranicama rječnika

prljavština na vrhu cipela

susramlje klauna

đavo što zahtijeva jeseni blage

svijet ples pod maskama

ja sa svojim naoštrenim potpeticama

kristalna arhitektura dana

odmaklo doba mojih večeri

ti strpljivo razvrstavaš moj strah

grad što bježi trčeći od naših koraka

neosvojiv dvorac u dnu oka

pijesak tvojih prstiju u mojim džepovima

naša ljubav posljednji hrt u utrci.
ništa se zbilo nije:

samo nalet vjetra što raznosi papire

i odjednom vrlo dotrajala tuga,

poput kiše na moru.

Razglednica sa sjevera, III

Ceste koje ne vode nikamo

Uzdah prašine na napuštenim autima, koje

uvijek promatram strepeći da će

na me prijeći ravnodušnost koju

osjećaju zbog toga što su takvi kakvi jesu, što smo

takvi kakvi jesmo. I pozdravljam, uvijek iznova, avione kada

promiču nebom, sa zemlje, i pozdravljam, uvijek iznova,

zemlju s prozora aviona: i to me boli,

ne znam zašto, poput male rupe

u džepu. I zadnji metro ponedjeljkom,

nešto stariji, prljaviji i jadniji,

neminovno nas odvozi, a u vagonima

svi smo nalik marvi koja pase na engleskoj

ledini, konjima tužnih očiju koji sve

trpe, koji sve podnose. I ponavljam, kroz

zube, dobro prožvakanu pjesmu: mi smo ceste koje

ne vode nikamo.

Postcard from the north, I

Tko među vama...

Tko među vama šapuće sve glagole

tko među vama zamjenjuje zavjese

tko među vama proširuje zvona

tko je među vama samo ponovljena jeka

šuma

Tko je među vama cvijet učinio starim

Tko ga je među vama našao osušena u srcu knjige.

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License